

Oppdragsnr. 828
Geologisk undersøkelse
av
kvarts-feltspatforekomster
RAKKESTAD, ØSTFOLD FYLKE
juli, aug., sept. 1967.

Oppdragsgiver : Rakkestad kommune.
Oppdragsnummer : 828.
Arbeidets art : Kvarts-feltspatundersøkelser.
Sted : Rakkestad herred, Østfold fylke.
Tidsrom : Juli - august - september 1967.
Saksbearbeidere : Statsgeologene Jens Hysingjord og Thor L.
Sverdrup og konstruktør Erling Sørensen.

Norges geologiske undersøkelse
Leiv Eirikssons vei 39
Postboks 3006, Trondheim.
Tlf. : 20166.

Innhold.

	Side
Innledning.	5
Pegmatittenes geologi.	5
Undersøkelsene sommeren 1968.	6
Driftsmåten.	7
De enkelte forekomster.	8
Nr. 1. Knollgruva.	9
Nr. 2. Lund gruve I (skisse 828-01).	10
Nr. 3. Lund gruve II.	12
Nr. 4. Lund III	13
Nr. 5. Lundsgruva, Kjennsrød.	14
Nr. 6. Skarpholt I (skisse 828-02).	16
Nr. 7. Skarpholt II.	17
Nr. 8. Skarpholt III.	18
Nr. 9. Skriker gruve.	19
Nr. 10. Toppgruva II.	20
Nr. 11. Olagruven.	21
Nr. 12. Linnekleppen.	22
Nr. 13. Holen (skisse 828-03).	23
Nr. 14. Vestby, Os (skisse 828-04)	24
Nr. 15. Fellesgruva, Lannemseter (skisse 828-05)	25
Nr. 16. Setergruva, Lannemseter (skisse 828-06).	26
Nr. 17. Bakstefjølåsen, Lannemseter.	27
Nr. 18. Lilleheier S.	28
Nr. 19. Lilleheieråsen.	29
Nr. 20. Lilleheier N.	30
Nr. 21. Bjørnstad.	31
Nr. 22. Rudskogen (skisse 828-07)	32
Nr. 23. Speiderhytta I.	33
Nr. 24. Speiderhytta II (skisse 828-08)	34
Nr. 25. Gammelsrud I.	35
Nr. 26. Gammelsrud II.	36
Nr. 27. Gammelsrud III (skisse 828-09)	37
Nr. 28. Torp (skisse 828-10).	38

	Skisse
Nr. 29. Gautestad I.	39
Nr. 30. Gautestad II	39
Nr. 31. Pålsgruva.	40
Nr. 32. Stomperud (skisse 828-12)	40
Nr. 33. Danstorphagen I (skisse 828-13)	41
Nr. 34. Danstorphagen II (skisse 828-14)	41
Nr. 35. Danstorphagen III	41
Nr. 36. Grunderud.	42
Nr. 37. Svenskevollen.	43
Nr. 38. Øvre Erte I.	44
Nr. 39. Øvre Erte II.	44
Nr. 40. Øvre Erte III.	44
Nr. 41. Erte glimmerforekomst.	46
Nr. 42. Erteskogen I.	47
Nr. 43. Erteskogen II.	47
Nr. 44. Erteskogen III.	48
Nr. 45. Erteskogen IV.	48
Nr. 46. Erteskogen V (skisse 828-15)	48
Nr. 47. Førrisdal	49
Nr. 48. Toppgruva I	50
Nr. 49. Sagbakken I (skisse 828-16).	51
Nr. 50. Sagbakken II.	51
Nr. 51. Sagbakken III (skisse 828-17)	52
Nr. 52. Sagbakken IV (skisse 828-18)	52
Nr. 53. Sagbakken V (skisse 828-19)	53
Nr. 54. Sagbakken VI (skisse 828-20)	53
Nr. 55. Fuglesangen (skisse 828-21)	54
Nr. 56. Nordre Lien	55
Vurdering av forekomstene.	56
Gruppe I. Forekomster i drift.	56
Gruppe II. Drivverdige forekomster.	56
Gruppe III. Usikre forekomster.	56
Gruppe IV. Tvilsomme og negative forekomster.	57

Litteratur.	Side
Ordliste.	58
	59

Bilag:

828-01 - 828-21. Skisser av forekomster.

828-22. Kart med innplotting av forekomstene.

Kvarts-feltspatundersøkelser i Rakkestad herred, Østfold fylke.

Innledning.

Befaringene ble foretatt i tidsrommet 24. juli - 15. august og mellom 1. og 11. september 1967.

Befaringene ble utført som et ledd i en større undersøkelse som er ment å strekke seg over et tidsrom på 2 - 3 år.

Undersøkelsen kom istand etter anmodning fra Rakkestad kommune ved tiltakssekretær H.M. Halvorsen. Befaringene ble utført av statsgeologene Thor L. Sverdrup og Jens Hysingjord, og konstruktør Erling Sørensen.

Hensikten med undersøkelsene er å undersøke og vurdere kjente kvarts-feltspatforekomster i Rakkestad herred, og komme med anbefalinger vedrørende de enkelte forekomster.

Det er videre hensikten å undersøke de generelle trekk ved pegmatittenes opptreden. Ved å undersøke om det er noen systematikk i pegmatittenes opptreden, håper vi å kunne gi retningslinjer for videre prospekteringsarbeider.

Årets rapport er i det vesentlige en bruddbeskrivelse med retningslinjer for hva det bør gjøres med de enkelte forekomster.

Først etter at resultatene av feltarbeidet 1968 foreligger, håper vi å kunne gi en mer regionalt preget uttalelse.

Pegmatittenes geologi.

Med pegmatitt, eller mer korrekt granittpegmatitt, forståes en meget grovkornet bergart som hovedsakelig består av kvarts, feltspat og glimmer. Andre, såkalte sjeldne mineraler, kan opptre i mindre mengde. Pegmatittene har linse-eller gangform. Pegmatittene i Rakkestad har ofte en utpreget gangform. De opptrer da som steiltstående plater og har nærmest karakter av spaltefyllinger.

Lengdeutstrekningen av pegmatittgangene er gjennomgående NØ - SV, en sier at gangene stryker NØ-SV.

En del unntak er det; noen pegmatitter har en strøkretning som nærmer seg N - S, andre har en mere øst-vestlig strøkretning. Disse forhold er også beskrevet av Broch (1934).

De fleste pegmatittene i Rakkestad utmerker seg ved å være meget kvartsrike. Et annet særtrekk er at de er meget fattige på såkalte sjeldne mineraler, i motsetning til pegmatittene omkring Vannsjø ved Moss.

Et særtrekk ved topografien i Rakkestad er de NØ-SV gående sprekke-daler som gjennomsetter ~~åsruggene~~. Dette ga visse forhåpninger om at pegmatittene kunne være lange, mer eller mindre kontinuerlige sprekke-fyllinger. Det ville være særdeles gunstig ut fra et prospekteringsmessig synspunkt. Feltundersøkelsene viste imidlertid at pegmatittgangene ikke var så utholdende som antatt, og at ingen av de undersøkte pegmatittene lå i sprekke-dalene.

Det viste seg tvert imot at i disse sprekke-daler finnes en annen type spaltefyllinger.

I sprekke-dalene finnes det hyppig en kvartsbreksje, en oppknust og igjen sammenkittet kvarts som gjennomgående er meget uren.

Relasjonen mellom disse sprekke-dalene med sine kvartsbrek-sjer og pegmatittgangene er et interessant geologisk problem. Hvorvidt denne relasjonen kan ha interesse i en prospekterings etter nye forekomster, kan ikke sies på nåværende tidspunkt.

Undersøkelsene sommeren 1968.

Etter sommerens undersøkelser synes det som en systematisk prospektering etter nye forekomster har mindre muligheter. Dette fordi pegmatittene ikke har så stor utholdenhet i strøkretningen som antatt. Et annet forhold som vi senere vil undersøke er grupperingen av pegmatittene i forhold til sprekke-dalene.

Undersøkelsene i Rakkestad tok sikte på ved siden av å klar-gjøre de mer generelle trekk ved pegmatittenes geologi, å undersøke, beskrive og komme med anbefalinger om de enkelte forekomster.

Hvilke vanskeligheter det kan være ved vurderingen av de enkelte forekomster kan best illustreres ved Lundsgruva. Her har en ut

fra en blotning på ca. 5 x 5 m, gått til en avsenkning på hele 40 m. En slik form på en forekomst kan en ikke forutsi fra overflate-undersøkelser.

En rekke av de gamle forekomster har vært drevet på feltspat. Muligheten for at det skal stå kvarts tilbake i mange av disse forekomster er tilstede. Mange av bruddene er vannfylt, og det sier seg selv av hvis en skal ha muligheter for å bedømme slike forekomster, må de først tømmes for vann.

Driftsmåten.

Når en nyforekomst åpnes i Rakkestad, avdekker man gjerne et lite felt hvor det er positive blotninger. Her settes opp en kran, og en går til en loddrett avsenkning av forekomsten. Dette bygger på den erfaring at forekomstene i Rakkestad stort sett er meget dype forekomster. Eneste mulighet for å få materialet opp er å heise det opp.

Denne erfaring er så rotfestet at mange unnlater å undersøke forekomstenes horisontale utbredelse. Det bør være en ufravikelig regel at når et nytt brudd skal åpnes, skal såvidt mulig hele pegmatittgangen oppfares, slik at en kjenner hele den drivverdige del av pegmatitten i overflaten. Dette vil åpne muligheter for en mer rasjonell utnyttelse av forekomstene.

I en forekomst som Lund I vil det være mulig å gå inn i åpen skjæring, fra nord til øst, slik at bilene kan kjøres direkte inn i bruddet og lastes opp med lasteapparater.

For den videre avsenkning er det viktig at pegmatitten blottlegges skikkelig i overflaten, slik at en fra starten kan ta med seg all drivverdige pegmatitt. På den måten vil en også unngå unødig overfjell ved avsenkningen.

En enkel, orienterende undersøkelsesmetode for pegmatitter har en ved å undersøke borstøvet. Ved å drive inn borhull og samle opp og undersøke borstøvet for hver meter inndrift, vil en kunne føre kontroll med hvor en har heng og ligg i forekomstene.

Det vil være mulig å kontrollere om forekomsten utvider seg i lengderetningen med dypet, noe som ikke er uvanlig.

Ved å se på borstøvet kan en lett skille pegmatitt fra side-

bergart. Med en del øvelse er det mulig å se forskjell på feltspat-støv og kvarts-støv. Glimmer er lett å se i borstøvet, og høyt glimmerinnhold kan tyde på at en er inne i en tintzone. Ved slike undersøkelser bør en ha borsett som er opptil 5 m lange.

Før en forekomst settes i drift, må en ha ordnet kontrakten med grunneieren slik at ikke eventuelle eiendomsgrenser skaper vanskeligheter for en rasjonell utnyttelse av en forekomst.

De enkelte forekomster.

I det følgende er de enkelte forekomster beskrevet. Beliggenheten av forekomstene er plottet inn på kartet, bilag II.

Nr. 1. Knollgruva, Degernes, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 4. september av statsgeolog Jens Hysingjord. Herr Reinhold, Degernes, deltok i befaringen.

Forekomsten ligger ca. 700 m vest for Piparen. Det går kjørbar veg inn til forekomsten.

Forekomsten eies av Andersen, Knoll, og drives av Andersen og Klaus Førriisdal.

Bruddet er ca. 25 m langt og 4 m bredt. Dybden er ca. 10 m. Forekomsten er vesentlig en kvartsforkomst, og det står pen kvarts i bunnen og i sydvest-veggen. Det står også kvarts tilbake i sideveggene på bruddet.

Bruddet bør gjøres bredere med tanke på den videre avsenkning. Slik driften foregår i dag, risikerer en å få for meget overfjell ved den videre avbygging av forekomsten.

Pegmatitten bør også blottlegges skikkelig rundt bruddet, slik at hele den brukbare pegmatittflaten kan drives.

Trondheim, 20 mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 2. Lund gruve I, Ertevann, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 26. juli 1967 av statsgeolog Jens Hysingjord. (Forekomsten ble også befart sommeren 1965 av statsgeologene Sverdrup og Hysingjord.)

Lund gruve I ligger ca. 1,5 km NV for Ertevann. Det fører bilveg fram til bruddet. Bruddet ligger ca. 2 km fra hovedveg.

Størstedel av pegmatitten, ca. 2/3 av forekomsten eies av Anton Lund. Den nordligste del eies av Ole Stubberud.

Edgar Eilertsen, Gautestad, og Karl Lundsbakken, Gautestad, driver forekomsten. Driften foregår i den sydligste del av pegmatitten på Anton Lunds eiendom.

Pegmatitten stryker i en NNØ retning ca. 25°. Den kan følges i blotninger over en lengde på ca. 90 m. Mot NV forsvinner den inn under en liten myr (se skisse 828-01).

Bredden av pegmatitten er gjennomgående ca. 10 m, nordligst 10 - 15 m.

Pegmatittgrensene kan bare observeres ved vestsiden av bruddet. Den ser her ut til å ha et steilt ØSØ-lig fall.

Bruddet ligger sydligst i forekomsten, og anlagt i den høyestliggende del av den.

Det er anlagt som en synk ca. 30 m lang og 6 - 7 m bred. Dybden er 3 - 4 m.

I bruddet sees pen kvarts og enkelte større stolper av feltspat. Selve driften foregår over en bredde på 3 - 4 m. Den øvrige sone på ca. 3 m inneholder mye skrot, som det vil koste mer og mer arbeid å få fjernet etter som avbyggingen foregår. Nordover fra bruddet ned til myra kan pegmatitten følges i en rekke blotninger. Mot kantene av pegmatitten er det meget tint å se, men langs en midtsone er det en rekke blotninger av pen kvarts.

Den nåværende drift kom igang i desember 1966. Tidligere har det vært drevet ned et par små synker i forekomsten.

Fra desember 1966 og til juli 1967 er det tatt ut 475 tonn Hafslund-kvarts og 100 tonn feltspat.

Forekomsten må karakteriseres som en meget lovende

kvartsføremst som ved siden av vil kunne levere en god del feltspat.

Driften på føremsten er etter vårt skjønn galt lagt opp. En har gått ned med en synk i den sydligste og høyeste del av føremsten. Dette gjør at driften fordyres, og det vil vanskeliggjøre en rasjonell utnyttelse av føremsten.

Det riktigste vil være å angripe føremsten ved myra i nord, i den laveste del av terrenget. Jorddekket bør fjernes fra hele føremsten, og den bør drives i åpen skjæring i hele sin lengde.

Fordelen ved dette er innlysende. En vil kunne kjøre med bil helt inn i bruddet hvor driften foregår.

Det vil bli billigere å fjerne skrota og en kan få en skikkelig driftsbredde, noe som er meget viktig når det senere eventuelt blir aktuelt å gå ned i synk.

Ved innskjæring fra nord må det røskes godt i myra nordover fra siste synlige kvartsblothing for å unngå nedskroting av eventuell kvarts.

Et mulig alternativ til den her skisserte driftsplan, vil være å angripe føremsten midt på og østfra. Ved å drive inn på myra på østsiden, vil en få omtrent de samme fordeler som ved å angripe den nordfra, men en må her regne med å fjerne en god del av sidebergarten og derved få større økonomiske utlegg før en kommer inn til kvartsen.

Det er to grunneiere til føremsten, og det er meget viktig at de som skal drive her har kontrakt med begge grunneiere. Det er en betingelse for rasjonell utnyttelse av føremsten og at den kan drives som en enhet.

Trondheim, 2. oktober 1967.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 3. Lund gruve II, Ertevann, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 28. juli 1967 av statsgeolog Jens Hysingjord.

Forekomsten ligger ca. 300 m nordøst for Lund gruve I og ca. 30 m øst for vegen som fører inn til gruben.

Forekomsten eies av Ole Stubberud.

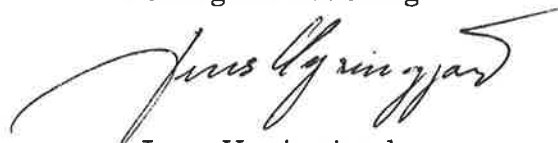
Oppe på en liten bergknaus ligger det en gammel grubesynk, 4 x 2,5 m. Rundt synken er det overdekket, men pegmatitten lar seg følge ca. 9 m. Bredden ser ut til å variere fra 2 - 4 m.

Noen kvartsanvisninger er synlig.

Forekomsten er liten, men det er mulig at det kan taes ut en del kvarts her i forbindelse med drift på Lund gruve I.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 4. Lund III (ny forekomst), Ertevang, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 29. juli 1967 av statsgeolog Jens Hysingjord.

Forekomsten ligger ca. 1 km VNV for nordspissen av Ertevang og ca. 400 m øst for Lund gruve I.

Anton Lund eier forekomsten.

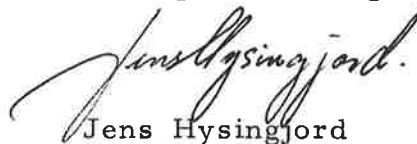
Den har ikke vært drevet tidligere. Avstand til veg er ca. 300 m.

Pegmatittgangen stryker 30^g og kan følges over en lengde på 30 - 35 m. Bredden er ca. 4 m. Over et felt på 12 x 4 m sees store anvisninger av ren, hvit melkekvarts.

Forekomsten må betegnes som meget lovende. Før drift kan settes igang, er det nødvendig å foreta en skikkelig avdekking av feltet.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 5. Lundsgruva, Kjennsrød, Degernes, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 29. juli av statsgeolog Jens Hysingjord. Tiltakssekretær Halvorsen fra Rakkestad deltok i befaringen.

Forekomsten ligger nær høyde 153, øst for Blytjernene i Degernes. Fra hovedvegen fører det en kjørbare veg inn mot forekomsten. Lundsgruva er beskrevet av Broch (1934).

Forekomsten eies av Eivind Lund. Den drives av brødrene Titterud og Villy Haglund.

Forekomsten ble sist gjenopptatt i 1966, og drives idag som en kvartsforekomst. Den beste kvartsen leveres i dag til firma Thiis til en pris av kr. 62,- pr. tonn. Annen sort kvarts leveres Hafslund til en pris av kr. 38,50 pr. tonn.

I dagen er det lite som er synlig av forekomsten. Terrenget er meget overdekket, og det er bare langs bruddkanten at pegmatitten er synlig.

Bruddet utgjøres av en loddrett synk. Dagåpningen er ca. 5 x 5 m. Forekomsten utvider seg nedover og arealet ved bunnen av synken er ca. 8 x 10 m. Dybden av synken er ca. 40 m.

I veggene og i bunnen på synken står det pen melkekvarts. Nær bunnen av synken er det kommet tilsyne en sone med småfallen pegmatitt. Denne tintsonen utvider seg nedover og tyder på at kvartsen snart kan ta slutt.

Under driften har en senket seg loddrett ned og unnlatt å undersøke forekomstens horisontale utbredelse. Det er viktig for hele utnyttelsen av forekomsten at dette forhold bringes på det rene.

I veggene står det ren kvarts tilbake. Ved å bore seg horisontalt inn i veggene med borlengder som er opptil 5 m lange, kan en ved å undersøke borstøvet få et godt begrep om pegmatittens utbredelse i horisontalplanet. Retningen NØ-SV er viktig å undersøke.

For å komme ned i gruva er det satt opp lange tømmerstiger

som står på skrå over sjaktene. Disse så ut til å være i dårlig forfatning og bør av sikkerhetsmessige grunner, grundig ettersees.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

A handwritten signature in cursive script, reading "Jens Hysingjord".

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 6. Skarpholt I, Degernes, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 28. juli 1967 av statsgeologene Thor L. Sverdrup og Jens Hysingjord.

Forekomsten ligger på en liten kolle ca. 200 m SV for gården Skarpholt, og ca. 80 m vest for riksvegen. Det går traktorveg fram til forekomsten.

Forekomsten eies av John Mikalsen, Skarpholt, og drives av Olav Titterud, Degernes.

Pegmatittgangen stryker 80° og har et steilt sydlig fall (se skisse 828-02). Det er mulig at pegmatitten utvider seg noe mot dypet. Bruddets lengde er ca. 18 m. Bredden er 4 - 5m og dybden er ca. 4 m. Forekomsten er en ren kvartsføremst. I hele bunnen står det kvarts. Mot NØ gjenstår det kun litt kvarts. Mot SV går det et overdekket søkk.

En pegmatittblotning, ca. 15 m fra bruddet, viser at pegmatitten fortsetter i denne retning.

Pegmatitten bør avdekkes mot SV.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 7. Skarpholt II feltspatforekomst, Degernes, Rakkestad.

Befaring ble foretatt 7/8-1967 av konstruktør E. Sørensen.

Forekomsten ligger ca. 250 m NV for Skarpholt I og er en gammel og delvis vannfylt feltspatforekomst, hvorfra ingen data haes. Den er drevet som synk lengst vest og senere utvidet i gangens retning mot ϕ og har en bredde på ca. 3 m. Den har en total lengde på ca. 30 m, strøkretning de første 20 metrene på 40^{g} , hvorefter den vrir seg til 70^{g} . Dybde ukjent. Mot ϕ står det igjen noe kvarts og feltspat, men før eventuell opptagelse av drift må her røskes.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Erling Sørensen

konstruktør

Nr. 8. Skarpholt III feltspatforekomst, Degernes, Rakkestad herred.

Befaring ble foretatt 8/8-1967 av konstruktør E. Sørensen samt eieren John Mikalsen og Olaf Titterud. Forekomsten ligger ca. 300 m ø for gården Skarpholt og ca. 200 m fra riksvegen, i svakt kupert lende med Pålstrud grube ca. 200 m mot NØ. Den har vært drevet som synk, er ca. 6 x 4 m og skal ha en dybde på ca. 5 m. Før befaring ble det gjort forsøk på å tømme synken som sto vannfylt, men etter et døgn lensing sto vannspeilet ennå kun 2 meter under terreng.

Synken har vært benyttet som fyllplass, men skulle nå tømmes helt ut på høstparten 1967.

Det har sist vært drift her i årene 1914 eller 1915 og da kun på feltspat. Mot N og har man småfallen pegmatitt i ca. 12 m lengde og en bredde på ca. 15 m før overdekning vanskeliggjør observasjoner. Ellers er området rundt synken såpass dekket av tipper og jord, at i tillegg til lensing bør det også foretas en del røsking.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Erling Sørensen

konstruktør

Nr. 9. Skriker grube, Degernes, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 11. august 1967 av statsgeologene Thor L. Sverdrup og Jens Hysingjord og konstruktør Erling Sørensen.

Forekomsten ligger knappe 2 km SSØ for Julsrud og ca. 300 m øst for den nordlige del av Skjeklesjøen. Det fører bilveg inn til forekomsten.

Bruddet er nå fylt av vann. Vannspeilet er 15 - 20 m bredt og anslagsvis 50 m langt. Rundt den vestligste del av bruddet er det overdekket, tildels myrlendt. Ved den østligste del av bruddet reiser fjellpartiet seg 10 - 12 meter over vannspeilet. Det oppgis at bruddet er ca. 20 m dypt.

Herr Reinhold opplyser at det står gråberg i bunnen av bruddet. I østenden av bruddet anstår det en ren kvartsmasse, og bredden på denne er 4 - 5 m.

Om forekomsten har noen mulig fortsettelse vestover mot myra vites ikke, men det er klart at det ennå kan tas ut betydelige kvartsmengder i bruddets østende.

Ved å skyte kvartsen ned på isen vinters tid, vil forekomsten lett kunne drives.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 10. Toppgruva II, Degernes, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 11. august 1967 av statsgeologene Thor L. Sverdrup og Jens Hysingjord.

Forekomsten ligger ca. 150 m øst for Skriker og ca. 2 km SSØ for Julsrud.

Det er rigget opp en kran ved forekomsten og skutt ut en grunn, skålformet synk, bredde ca. 5 m, lengde ca. 10 m. I bruddet sees en kvartsblotning 3 x 4 m. Hengen i forekomsten stryker $390/40^{\circ}$ Nordover fra brudd kan ikke pegmatitten følges særlig langt, mot syd er det overdekket.

Det virker uforståelig hvorfor denne forekomst er nedlagt. Forekomsten virker så lovende at det anbefales at det utføres et omfattende røskingsarbeid ved forekomsten.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 11. Olagruben, Degernes, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 4. september 1967 av statsgeolog
Jens Hysingjord.

Herr Reinhold deltok i befaringen.

Olagruben ligger knappe 2 km SSØ for Julsrud og ca. 300 m
øst for Skjeklesjøen. Forekomsten ligger like ovenfor Skriker grube.

Bruddet er vannfylt og rundt forekomsten er det overdekket.
Bruddet skal være ca. 25 m dypt.

I nordenden skal det stå feltspat igjen. Ifølge Reinhold ble
driften stoppet vestover fordi en her kom inn på en annen eiendom.

Det er lite å se til pegmatitten ved bruddet, men ifølge Reinhold
har forekomsten en mulig fortsettelse vestover.

Det vil være nødvendig med en større avdekking av jordlaget
her for å få undersøkt pegmatittens fortsettelse.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 12. Linnekleppen kvartsforekomst, Degernes,

Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 1. august 1967 av statsgeologene Thor L. Sverdrup og Jens Hysingjord. Forekomsten er tidligere befart av J. Hysingjord i 1965, og rapport herfra foreligger (rapport nr. 674).

Forekomsten ligger ved Skjøloksen, nær Linnekleppen i Degernes. Fra bygdevegen og inn til forekomsten fører det en 1700 m lang skogsveg som nå ikke er i kjørbær stand. Forekomsten eies av Olaf Lund, Lund, Degernes.

Driften på forekomsten er nå nedlagt, og bruddet er fylt av vann. Årsaken til nedleggelsen vites ikke. På grunn av vannet var det ikke mulig å få konstatert hvorledes pegmatitten arter seg i bunnen av synken. I NØ-enden av forekomsten står det bra kvartspartier igjen. Forekomsten er ikke uttømt og bør kunne drives ca. 24 m nordøstover fra det nåværende brudd.

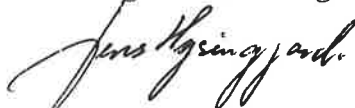
Før drift settes igang på forekomsten, må pegmatitten blottlegges skikkelig rundt bruddet. Dette ble sterkt anbefalt i rapport nr. 674, men ble ikke utført.

Vegen inn til forekomsten er nå i så dårlig forfatning at det vil kreves et større kapitalutlegg for å sette den i kjørbær stand.

Bare hvis vegen settes i kjørbær stand for annet formål, kan vi anbefale at forekomsten nå gjenopptaes.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 13. Holen, Degernes, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 8. september 1967 av statsgeolog Jens Hysingjord. I befaringen deltok tiltakssekretær Halvorsen og grunneieren, Leif Opsahl.

Forekomsten ligger midt mellom Gjuer gård og riksvegen like på grensen mot Berg herred. Forekomsten ligger i skogkanten 30 - 40 meter nord for dyrket mark.

Bruddet er ca. 3,5 m bredt og 4 m langt. Dybden er 2,5 - 3 m. Bunnen og sidene i bruddet er så gjengrodd at det er svært lite å se til pegmatitten. En del førsteklases feltspat er synlig i bruddets nordøstvegg. Pegmatittens bredde er ca. 3,5 m. Lengden av gangen kan det derimot ikke sies noe om på grunn av overdekning (se skisse 828-03).

Det er nødvendig med en skikkelig avdekking for å kunne vurdere forekomsten.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord
statsgeolog

Nr. 14. Vestby, Os, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 8. september 1967 av statsgeolog Jens Hysingjord. I befaringen deltok grunneieren Kristian Vestby.

Forekomsten ligger SV for Vestby gård i Os, ca. 200 m NV for Veibykrisset og i en avstand av ca. 50 m fra dyrket mark.

Forekomsten har vært drevet i årene 1907 - 1910 av Thiis i Degernes.

Forekomsten er helt igjengrodd. I selve bruddet står det ganske store trær nå. Ved bruddet ligger det en del utskutt kvarts. Bruddet er ca. 8 m langt og 7 m bredt på det bredeste (se skisse 828-04). Langs bruddkantene står det en rekke pene kvartsanvisninger.

Pegmatittens størrelse kan det ikke sies noe om på grunn av overdekningen. Forekomsten har imidlertid såpass pene kvartsanvisninger at muligheten er tilstede for en drivverdig kvartsforekomst. Pegmatitten bør avdekkes.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 15. Fellesgruva, Lannemseter, Degernes,
Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 5. august 1967 av statsgeolog Jens Hysingjord. Tilstede ved befaringen var grunneieren Ole Anton Lannem.

Forekomsten ligger 200 - 250 m VSV for Setergruva. Avstanden til veg (Lannemseter) er 500 - 600 m.

Forekomsten ble sist drevet under krigen. Bruddet ligger i kanten av en ås. Det har form som en åpen skjæring 6 x 4 m. Den innerste del utgjøres av en vannfylt synk (se skisse 828-05). I bruddet sees pen feltspat.

Før det kan taes stilling til drift på forekomsten, bør sålen på bruddet undersøkes nøyere.

Det kan gjøres ved støvboring av sålen. Det bør bores med bor som er opptil 5 m lange, og borstøvet bør samles opp for hver meter en borer ned for mineralogisk og kjemisk undersøkelse. På denne måte kan en få et lite inntrykk av forekomstens fortsettelse mot dypet.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 16. Setergruva, Lannemseter, Degernes,
Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 5. september 1967 av statsgeolog Jens Hysingjord. Tilstede ved befaringen var grunneieren, Ole Anton Lannem.

Forekomsten ligger ca. 400 m NV for Lannemseter i Degernes. Det går bilveg fram til Lannemseter.

Forekomsten ble drevet for ca. 60 år siden. Det oppgis at det skal være funnet vismut i forekomsten.

Bruddet ligger på en fjellrabbe, nær et myrdrag. Bruddet er nå fylt av vann.

Bruddet er ca. 8 m langt og ca. 3,5 m bredt. Det ble oppgitt at det skulle være ca. 8 m dypt.

Ved bruddet ligger det opplagret en del første sort feltspat.

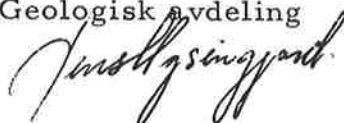
Bruddet er nå så nedgrodd at det er lite å se til pegmatitten, men det blir oppgitt at det skal stå kvarts og feltspat igjen i bunnen av forekomsten.

Etter det eieren opplyser, er det sannsynlig at forekomsten utvider seg noe nedover (se skisse 828-06).

Forekomsten vil i allefall være så trang at den vil være vanskelig å drive.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 17. Bakstefjølåsen, Lannemseter, Degernes,
Rakkestad herred.

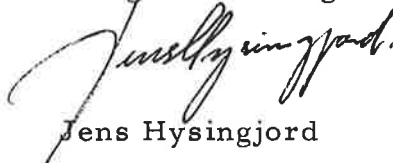
Befaringen ble foretatt 5. august 1967 av statsgeolog
Jens Hysingjord. Forekomsten eies av Johan Lannem.

Forekomsten ligger på Bakstefjølåsen. Blotninger av kvarts
finnes over en lengde på 25 m, anslagsvis bredde 10 m.

Forekomsten viser seg å være en kvartsbreksje og ingen
pegmatittgang. Kvartsen er hvit på overflaten, men for å avgjøre om denne
kvartsen er brukbar, må det sprenges ut større prøver for kjemisk
analyse.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord
statsgeolog

Nr. 18. Lilleheier S, Degernes, Rakkestad.

Befaringen ble foretatt 14. august 1967 av statsgeologene Thor Sverdrup og Jens Hysingjord. Eieren av forekomsten, Hans Gustavsen, deltok i befaringen.

Forekomsten ligger ca. 30 m vest for låvebygningen på Lilleheier.

Her er en tintrygg som stryker 220° . Lengden på tintryggen er ca. 15 m, bredden er 5 m og høyden er også ca. 5 m. I vest og i øst grenser tinten opp til gneis. Gneisen stryker 380° .

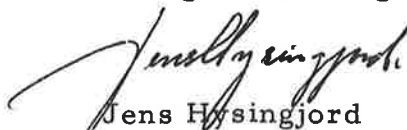
Langs nordenden og østsiden av denne tintryggen er det anlagt et par små brudd. Tintgangen virker for småfallen til at vi kan anbefale videre forsøk her.

Like vest for denne tintryggen er det et lite, sirkulært brudd 4x3 m. Bruddet er vannfylt, og dybden er angivelig 2 m.

Langs bruddkantene står det gneis. I bunnen av bruddet skal det stå kvarts.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 19. Lilleheieråsen, Lilleheier, Degernes,
Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 24. juli 1967 av statsgeolog Jens Hysingjord. Tilstede ved befaringen var grunneieren, Ole Lilleheier.

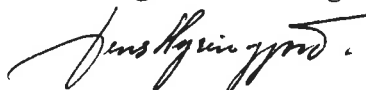
Forekomsten ligger noen hundre meter nord for Lilleheier på en liten ås, som ligger inn til hovedvegen. Det går brukbar veg inn til forekomsten.

Pegmatittgangen stryker 272° og har et steilt fall. Østenden av forekomsten ligger ca. 50 m fra hovedvegen. Pegmatitten kan følges mot SSV i en lengde av 12 m før den forsvinner under overdekke. Ca. 7 m videre mot SSV er det en liten kvarts-blotning i ellers overdekket terreng. Bredden på forekomsten er 2 m. I forekomsten sees vesentlig kvarts. Pegmatittgangen er i smaleste laget, men forekomsten ligger gunstig til for drift.

Før det tas stilling til eventuell drift, må pegmatitten blottlegges skikkelig.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 20. Lilleheier N, Degernes, Rakkestad herred.

På gården Lilleheiers grunn, ca. 7-800 m SØ for gården og ca. 50 m øst for hovedvegen ligger det et gammelt feltspatbrudd.

Bruddet er 3-4 m i diameter og er angivelig 8 - 10 m dypt.

Bruddet er helt gjengrodd og fylt med vann, slik at det ikke er mulig å si noe om forekomstens form og størrelse.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 21. Bjørnstad pegmatittgang, Bjørnstad,
Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 24. juli og 14. august 1967 av statsgeolog Jens Hysingjord. Eieren av forekomsten J.M. Førriisdal var tilstede ved befaringen 24. juli.

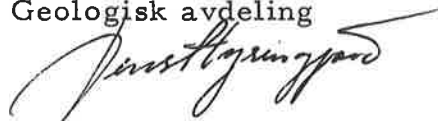
Forekomsten ligger 2 - 3 hundre meter øst for gården like i østkanten av et jorde. Det går kjørbare veg fra gården og like forbi forekomsten.

Forekomsten har gangform. Fallet er sannsynligvis steilt, og gangen stryker ØNØ-VSV. Vestligst har forekomsten en synlig bredde på 4 m, men kan være bredere. Videre vestover er det overdekket. Mot øst smalner gangen inn, og etter 20 m er gangen bare $\frac{1}{2}$ m bred. Noen kvartsanvisninger er synlig. Ellers virker pegmatitten såfalle og kvaliteten er tvilsom.

Hvorvidt forekomsten har noen økonomisk interesse avhenger av dens videre forløp vestover. Her er det overdekket, og hvis man ønsker å få undersøkt forekomstens eventuelle drivverdighet, må det graves røsker her.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 22. Rudskogen, Gautestad, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 8. sept. 1967 av statsgeolog Jens Hysingjord. Eieren av forekomsten, K.M. Lervik, Ørje, var med på befaringen.

Forekomsten ligger ca. 150 m NV for Rudskogen gård i skogkanten like inn til dyrket mark.

Forekomsten utgjøres av et lite vannfylt hull 8x2,5 m og ca. $\frac{1}{2}$ m dypt. I sydvestenden av bruddet sees en 1 m mektig steiltstående tintgang. Strøkkretningen er ca. 40° . Forekomsten er ellers så nedgrodd og overdekket at det er lite som sees til pegmatitten (se skisse 828-07).

Hvis man ønsker å undersøke forekomsten, bør det røskes på NØ-siden av synken. Forekomsten virker så lite positiv at videre arbeider ikke kan anbefales.

Trondheim, 20. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 23. Speiderhytta I, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 1. august 1967 av statsgeologene Thor L. Sverdrup og Jens Hysingjord.

Forekomsten ligger like bak uthuset på speiderhytta, ca. $\frac{1}{2}$ km SØ for Rakkestad sentrum.

Forekomsten utgjøres av en gammel nedskrotet skjæring ca. 20 m lang. Bredden er anslagsvis en 6 - 8 m. Dybde ca. 4 m, men forekomsten er delvis igjenfylt.

Lengdeaksen i bruddet er $\phi N\phi$ - VSV. Det er bare synlig litt tint langs kantene på bruddet. Bunnen på forekomsten er igjenskrotet, men selv om det skulle stå en del brukbar kvarts-feltspat her, virker forekomsten så lite lovende at videre arbeider ikke kan anbefales.

Trondheim, 27. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 24. Speiderhytta II, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 1. august 1968 av statsgeologene Thor L. Sverdrup og Jens Hysingjord.

Forekomsten ligger mellom speiderhytta og hovedvegen, ca. 100 m SV for speiderhytta. Forekomsten er beskrevet av Broch (1934) under betegnelsen Bergenhus.

Bruddet er nå fylt av vann. Lengden på bruddet er ca. 30 m. Bredden er 6 - 8 m (se skisse 828-08). Lengdeaksen i bruddet er VSV- ϕ N ϕ . I ϕ stenden av bruddet er det synlig en $\frac{1}{2}$ m sone med kvarts. Det ser ut til at det er gjort et tunnelinnslag i ϕ stenden av bruddet.

Det som kan sees i dagen gir for lite holdepunkter for vurdering av forekomsten.

Drift vil vanskeliggjøres ved bebyggelsen som ligger nær forekomsten.

Det er lite trolig at forekomsten vil bli tatt opp til ny produksjon.

Trondheim, 27. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 25. Gammelsrud I, Degernes, Rakkestad herred.

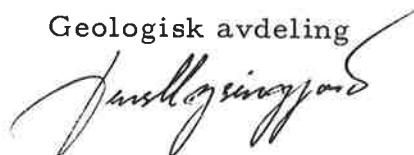
Befaringen ble foretatt 14. august 1967 av statsgeologene Thor L. Sverdrup og Jens Hysingjord. Forekomsten ligger ca. 100 m vest for husene på Gammelsrud. Forekomsten er tidligere beskrevet av Broch (1934).

Bruddet er i dag fylt med vann. Vannspeilets størrelse er ca. 35x15 m. Langs sydsiden står det gneis, i nordveggen er det gneis og litt pegmatitt. I øst- og vestenden av forekomsten er det overdekket. På tippen sees en del hvit, ren melkekvarts.

Forekomsten ble nedlagt i 1937, og det oppgis at det var vanskeligheter med vanntilsig som var årsaken.

Trondheim, 27. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 26. Gammelsrud II, Degernes, Rakkestad herred.

Befaringen ble utført av statsgeolog Thor L. Sverdrup og konstruktør Erling Sørensen.

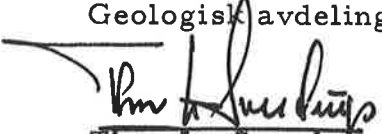
Bruddet ligger ca. 30 m syd for gården. Stor, gammel, vannfylt synk. Lengdeutstrekning ca. 25 m N 90^g, maksimal bredde ca. 10 m.

Forekomsten ble prøvedrevet i 1962-63, men såvel kvartsen som feltspaten ble etter sigende for småfallen. Det anstår blandingsfjell i alle synlige kanter.

P. g. a. vann er det umulig å gi noen videre uttalelse.

Trondheim, 27. mai 1968.

Geologisk avdeling

Thor L. Sverdrup

statsgeolog

Nr. 27. Gammelsrud III, Degernes, Rakkestad herred.

Befaringen ble foretatt 14. august 1967 av statsgeologene Thor L. Sverdrup og Jens Hysingjord og konstruktør Erling Sørensen.

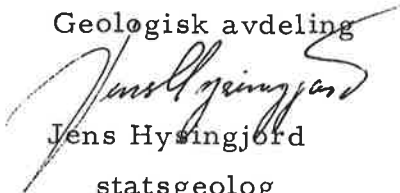
Forekomsten ligger ca. 400 m NV for Gammelsrud gård, oppe på en liten haug, ca. 50 m fra skogbrynet.

Forekomsten ligger i en sterkt overdekket havnegang, og det som sees av bruddet i dag, er en oval vannfylt synk, 12x6 m (se skisse 828-09). Langs nord og østsiden av synken sees en del pegmatitt, overveiende tint og en del kvarts. Grensen til sidebergart er ikke synlig noe sted.

Forekomsten virker ikke lovende, men før en kan si noe med sikkerhet om forekomsten, må det foretaes et større røskingsarbeid.

Trondheim, 27. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord

statsgeolog

Nr. 28. Torp, Rakkestad herred.

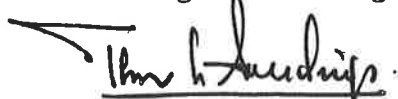
Befaringen ble utført 3. august av statsgeolog Thor L. Sverdrup og konstruktør Erling Sørensen. Grunneieren er med på befaringen og har gjennom kommunen anmodet om denne.

Pegmatitten ligger ca. 200 m S (20^gV) for gården. Det er en liten, smal pegmatittgang i gneiskollen (se skisse 828-10).

Pegmatitten er småfallen og gangen er alt for smal til at drift er mulig. Gangen har knivskarpe kontakter mot gneisen. Uorienterte inneslutninger av gneis i pegmatitten.

Trondheim, 27. mai 1968.

Geologisk avdeling

Thor L. Sverdrup

statsgeolog

Nr. 29. Gautestad I i Rakkestad.

Befaringen ble utført 6. august 1967 av statsgeolog
Thor L. Sverdrup.

Eiendommen eies av brødrene Ringsby. Kjentmann
Jakob Ringsby.

Bruddet ligger ca. 1 km syd for gården. Forekomsten
er vannfylt, men det virker som den faller ca. 80^g på øst. Det er i dag
umulig å si noe som helst om forekomsten p. g. a. vann, men det er opp-
lyst at det anstår kvarts i bunnen.

Den kvarts en ser på tippet er av meget god kvalitet.
Bruddets fasong er gitt på skissen (828-11).

Konklusjon:

Forekomsten må tømmes for vann for å konstatere
om en har kvarts i bunnen.

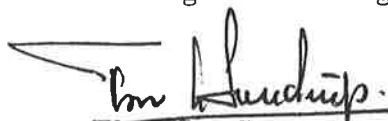
Nr. 30. Gautestad II.

Ca. 200 m videre mot sydvest i skogkanten ved gammel
husmannsplass til gården ligger et tintområde ca. 10 m langt, retning N-S,
og 6-7 m bredt. Pegmatitten er for småfallen til at en kan anbefale drift.

Kun mot nord og syd kan det være aktuelt å fjerne over-
dekke for å få sikre kontakter. Ut over dette vil vi ikke anbefale arbeider
på denne forekomsten.

Trondheim, 27. mai 1968.

Geologisk avdeling

Thor L. Sverdrup

statsgeolog

Nr. 31. Pålsgruva i Degernes.

Umulig å gi noen som helst uttalelse. Her kan kun henvises til Olaf Anton Broch, NGU nr. 141, Feltspat IV, 1934.

Nr. 32. Stomperud i Degernes.

Eier Trygve Bråthen.

Befaringen utført av statsgeolog Thor L. Sverdrup

7. august 1967.

Bruddet ligger ca. 100 m nordvest for gården.

Gammel vannfylt grube.

Nordøst - nordvest og sydøstveggen er amfibolitt eller grå gneis. Mot sydvest anstår pene krystaller av feltspat og kvarts, men om det en ser er nok for gjenopptakelse av driften er umulig å si, dels p. g. a. overdekke. Videre mot sydvest, dels p. g. a. vann i gruben.

Pegmatitten synes å kile ut mot nordøst.

Bruddet skal etter sigende være 8 - 9 m dypt.

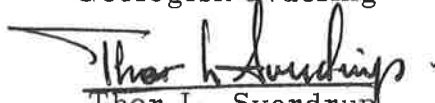
Konklusjon:

En bør prøve å lense gruben noe for vann så en kan få studert sydvestveggen mot dypet. Videre bør en avdekke mot sydvest): mot jordet.

Da gangen ligner mye på "Thiis"-gangene, bør avdekkingen spesielt gjøres. Pegmatitten skjærer gneis-strukturen.

Trondheim, 27. mai 1968.

Geologisk avdeling

Thor L. Sverdrup

statsgeolog

Nr. 33. Danstorphagen I.

Grunneier Harald Stubberud.

Befaringen ble utført 6. august 1967 av statsgeolog
Thor L. Sverdrup.

Forekomsten ligger ca. 200 m rett nord for gården og
ca. 20 m øst for jordet.

Det har vært utført en ubetydelig forsøksdrift på fore-
komsten på glimmer. Bruddet er helt igjengrodd.

Det er gode kvarts- og feltspatanvisninger. Feltet
bør av den grunn avdekkes og eventuelt prøveskytes.

Nr. 34. Danstorphagen II.

Nord-syd strykende pegmatitt som ligger ca. 100 m
øst for Danstorphagen I. Pegmatitten har vært i drift, og det anstår
kvarts i nordøstenden av bruddet. Bruddet er påsatt i vestveggen av
gangen og stryker på nordøst.

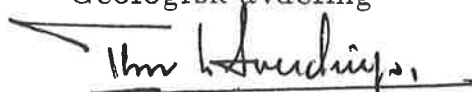
Det er vanskelig å si noe spesielt om forekomsten,
men p. g. a. de kvartsmengder en ser i bruddet, bør bunnen renskes.
Ny befaring bør utføres når dette er gjort.

Nr. 35. Danstorphagen III.

Danstorphagen III ligger ca. 20 m øst for forekomst
II på andre siden av åsen. Nærmest en skriftgranittgang som må betegnes
verdiløs. Gangen stryker nord-syd, og er ca. 15 m lang.

Trondheim, 27. mai 1968.

Geologisk avdeling

Thor L. Sverdrup

statsgeolog

Nr. 36. Grunderud feltspatforekomst, Rakkestad.

Befaring ble foretatt 7. august 1967 av konstruktør Erling Sørensen og eieren, Gabr. Haug, Grunderud.

Forekomsten ligger ca. 250 m NØ for gården Grunderud og ca. 200 m fra god skogsveg. Den er drevet som synk, står nå vannfylt og delvis gjengrodd og er ca. 7x5 m med ukjent dybde. Strøkkretning er 80^g N. Etter tippmassene å dømme, som har vært benyttet til veg, er her tatt ut en del feltspat. Mot N er pegmatitten drevet helt inn til sidebergarten som er gneis, mot S og V er overdekket, men mot Ø står en del kvarts. Her er samtidig så mye løsblokk som må fjernes før man kan se hva forekomsten er god for. Eieren ville utføre dette samt en del annet røskingsarbeid før sommeren 1968.

Trondheim, 27. mai 1968.

Geologisk avdeling

Erling Sørensen

konstruktør

Nr. 37. Svenskevollen, Erte, Degernes.

Befaringen ble foretatt 14. august 1967 av konstruktør E. Sørensen. Grunneieren, August Heen, Erte, deltok i befaringen.

Forekomsten ligger i flatt lende i et skoghold ca. 500 m NØ for gården Erte.

Pegmatitten er synlig i flate blotninger i terrenget. Pegmatittgangen er ca. 3,5 m bred. I midten er det en sone på 2 m med pen kvarts. På hver side av kvartsen er det ca. 3/4 m med småfallen pegmatitt. Pegmatitten danner en skarp grense mot gneisen.

Pegmatitten stryker 80° . Den kan følges ca. 7 m før den forsvinner inn under overdekning. Ca. 10 m fra det sted pegmatitten forsvinner inn under overdekningen er en ny pegmatittblotning i strøkretningen.

Eieren ville røske forekomsten sommeren 1968.

Trondheim, 27. mai 1968.

Geologisk avdeling

Erling Sørensen
konstruktør

Nr. 38. Øvre Erte I, Erte, Degernes.

Befaring ble foretatt den 14. juli 1967 av konstruktør E. Sørensen og eieren August Heen.

Ved denne befaring var det en pegmatittforekomst som lå ca. 100 m vest for grubens åpning som interesserte, og som syntes å ligge i flukt og samme strøkkretning. Forekomsten er ca. 6 m bred og 3-4 m lang før overdekning vanskeligjør observasjon.

Pegmatittforekomsten ligger ca. 10 m vest for dyrket mark og i østhellet av en ås. Foruten småfallen pegmatitt har man her partier med ren kvarts.

Nr. 39. Øvre Erte II, Degernes.

Befaringen ble foretatt 14. august 1967 av konstruktør E. Sørensen. Grunneieren August Heen, Erte, deltok i befaringen.

Forekomsten er beskrevet av Broch (1934). Synken står vannfylt. Den er ca. 40 m lang og 5 m bred. Dybden er 6 m. Pegmatitten stryker NØ-SV og har et fall på ca. 70°. I østveggen av synken står kvarts. Broch nevner at det står kvarts i bunnen av synken.

Under siste krig ble det tatt ut glimmer på forekomsten.

Forekomsten bør lenses for å undersøke om det står drivbar kvarts i bunnen.

Nr. 40. Øvre Erte 3, Erte, Degernes.

Befaringen foregikk 14. august 1967 og foruten konstruktør E. Sørensen var eieren August Heen, Erte med.

Forekomsten var en smal gang beliggende ca. 400 m V for Øvre Erte 2, med skogsveg like inntil. Gangen er kun 2 m bred, har pen kvarts og er skarpt avgrenset mot gneisen. Den ligger i nordhellingen på en kolle, og strøkkretningen er 70^g N. En del

småfallen feltspat i kvartsen. Gangen kan følges ca. 15 m; da humuslaget er såpass tynt rundt forekomsten er det lett å blottlegge den.

Trondheim, 27. mai 1968.

Geologisk avdeling

Erling Sørensen

konstruktør

Nr. 41. Erte glimmerforekomst, Erte, Degernes.

Befaring ble foretatt 14. august 1967 av konstruktør E. Sørensen og eieren August Heen, Erte. Bruddet ligger ca. 1 km N-NV for gården Erte og i skogterreng. Forekomsten, som har vært drevet på glimmer under siste krig, er nå vannfylt og igjengrodd. Den er ca. 10 x 4 m, strøk rett N hvor den har stoppet mot gneis i bratt kulle. Mot ϕ i synkveggen har man småfallen pegmatitt, men den er umulig å følge opp p. g. a. overdekning.

Forekomsten kan ikke sees å ha noen interesse.

Trondheim, 27. mai 1968.

Geologisk avdeling

Erling Sørensen

konstruktør

Nr. 42. Erteskogen I, kvartsføremst, Degernes, Rakkestad.

Befaring ble foretatt 8. august 1967 av konstruktør E. Sørensen samt driverne Petter og Leif Vestby. Eiere er Petter og Ole Vestby.

Føremsten, som har vært drevet på kvarts, ligger ca. 500 m N for Elgutu og ca. 200 m V for fylkesveg og med traktorveg fram.

Slik som gruva ligger dekket i dag med utskutt, blandet materiale samt tipper, er det uråd både å se og få noen orientering om den. Man har en del småfallen pegmatitt som står i en V- ϕ -gående, steil vegg mot N, og hvor pegmatitten har uorienterte gneisflak i seg. I bunnen av gruva kan øynes en del kvarts. Det må her i første rekke ryddes i gruva, noe driverne ville gjøre for senere besiktigelse.

Nr. 43. Erteskogen 2, glimmerføremst, Degernes, Rakkestad.

Befaring ble foretatt 10. august 1967 av statsgeolog Thor L. Sverdrup og konstruktør E. Sørensen. Føremsten som er drevet ned som synk, ligger ca. 100 m S for Erteskogen I og i et mot ϕ fallende terreng.

Synken som i dag står full av vann, er utelukkende drevet som glimmergruve under siste krig. Den er ca. 4 m bred og 8 m lang i strøkretingen, som er 60^g. Det står igjen en del gode kvartsstolper langs begge langsidene, og det skal ifølge opplysninger Leif Vestby har fått fra de som drev her under krigen, stå igjen en god del kvarts her. Her sees det å ha vært røsket et par steder mot V, og røskeshullene viser pegmatitt.

Synken bør tømmes i første rekke for orientering.

Nr. 44. Erteskogen III, Rakkestad.

Vannfylt synk (8x3)m. Grå gneis N 350^g/50^g står i alle sider. Det er umulig å registrere noe som helst.

Nr. 45. Erteskogen IV, Rakkestad.

Mindre pegmatitt, ca. 50 m syd for Erteskogen II. Gneisen i sidene stryker N 350^g/50^g. Pegmatitten stryker N 30^g. Pen muskovitt i små bøker. Sannsynligvis har det vært glimmerdrift her under krigen. Verdiløs.

Nr. 46. Erteskogen V, Rakkestad.

Befaringen ble utført 10. august 1967 av statsgeolog Thor L. Sverdrup og konstruktør Erling Sørensen.

Bruddet ligger rett under kraftledning, ca. 300 m NV for gården. Relativt stor forekomst som strekker seg N 50^g.

Bruddet er ca. 20 m langt, og tilnærmet delt i to.

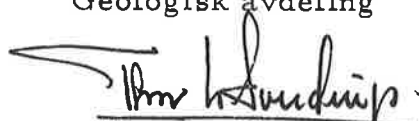
Det største bruddet er ca. 10 m bredt, mens det minste har en bredde på ca. 8 m i toppen. Bredden i bunnen ca. 3 m.

Det anstår mye kvarts i og rundt bruddet. Overdekke mot NØ, NV og SV må fjernes. Mot SØ-grensen blottet.

Forekomsten er en meget lovende kvartsforekomst. Noe feltspat. En del røsking må utføres for å få rede på pegmatittens utgående.

Trondheim, 27. mai 1968.

Geologisk avdeling

Thor L. Sverdrup

statsgeolog

Nr. 47. Førrisdal pegmatittforekomst, Degernes, Rakkestad.

Befaring ble foretatt 8. august av konstruktør
E. Sørensen. Eier er Karl. Orud, Førrisdal.

Forekomsten ligger ca. 300 m V for gården og nær
dyrket mark. Ca. 150 m til veg. Pegmatitten skjærer gjennom en 4 m
høg steiltstående fjellhammer. Nederst er den 1,5 m bred, øverst ca.
2 m bred. Lengden er ca. 6 m før den forsvinner under overdekning.
Den stryker 90° med sydlig fall på ca. 70° .

Forekomsten er ubetydelig og har ingen interesse.

Trondheim, 28. mai 1968.

Geologisk avdeling

Erling Sørensen
konstruktør

Nr. 48. Toppgruva I, Degernes, Rakkestad.

Befaringen ble foretatt 4. september av statsgeolog
Jens Hysingjord.

Herr Reinhold deltok i befaringen.

Forekomsten ligger rett opp for Skriker grube, knapt
2 km SSØ for Julsrud.

Bruddet utgjøres av en rund vannfylt synk. Dybden
er 25 m. Forekomsten ble hovedsakelig drevet på glimmer. Det var
dessuten en del 3. sort feltspat i forekomsten.

Trondheim, 28. mai 1968.

Geologisk avdeling

Jens Hysingjord
statsgeolog

Sagbakken, Rakkestad herred.

Befaringen av kvarts-feltspatforekomstene på eien-
dommen Sagbakken ble utført 2. august 1967 av statsgeolog Thor L.
Sverdrup og konstruktør Erling Sørensen. Som kjentmann deltok grunn-
eieren herr Sagbakken.

Nr. 49. Sagbakken I.

Gruben ligger ca. 200 m N for gården Sagbakken med
bra veg fram til forekomsten. Den må betegnes som lovende med gode an-
visninger av feltspat og kvarts. Man har her kvarts i bunn og mye kvarts
står i veggene mot SV og V. Gruben er drevet ned som synk i ca. 15 m
med første avsats ca. 7 m dyp, så ca. 8 m videre ned til bunn. I øvre
avsats drev P. Gjertsen på glimmer under krigen samt slo bunntunnelen
fram til nåværende såle i gruben. Dennen tunnelen er ca. 12 m lang,
1,8 m høy, ca. 1,5 m bred og strøkretning 250^g N.

Selve bunnen i gruben er ca. 10 m lang, 5 m bred og
strøkretningen 270^g N.

Utenfor tunnel kiler pegmatittlinse seg ut ca. 2 m
over bakken. Fallet er ca. 60 - 70^g V.

Forekomsten bør prøvedrives da det anstår pen kvarts
og feltspat i alle veggene. Bunnen bør renskes da det er stor sannsyn-
lighet for at det anstår god kvarts og feltspat også her. Omkostningene
ved å prøvedrive forekomsten må bli små da veien går helt inn i bruddet.

Nr. 50. Sagbakken II.

Ca. 250 m N for gården og like ved skogsvei og i kanten
av sterkt stigende terreng opptrer kvartsblotninger som kan følges sam-
menhengende ca. 6 m N 180^g. Fallet er sannsynligvis mot V. Feltet
bør avdekkes og prøveskytes for å konstatere hvorvidt det er en overflate-

pegmatitt eller om den utvider seg mot dypet som Sagbakken I har gjort.

Nr. 51. Sagbakken III.

Forekomsten som har vært drevet på kvarts i 20-årene og på glimmer under siste krig, ligger i slak N-Ø helling av en ås og faller ned mot en myr. Beliggenhet ca. 500 m N for gården og parallell med Sagbakken IV. Driften har foregått som skjæring som er ca. 30 m lang, med en ca. bredde på 4 m og største driftshøyde 4 m. Fra midt i gruben mot SV stiger bunnen brattere enn omliggende terreng slik at man innerst har kun en høyde til terrenget på 1,5 m. Det er

denne SV del av gruben som synes mest interessant da her anstår en god del god kvarts som lett lar seg drive. Bunnen her er for overdekt av løsblokk til at en kan danne seg et bilde av hvordan kvartsen står. Strøket er ca. N 50^g med steilt fall mot NV, ca. 60^g. Innslaget har vært fra NØ hvor man har store tipper. Mot SØ er det nærmest rensket helt inn til sidebergarten langs hele skjæringen, mens det i motstående vegg står pegmatitt.

Bunnen av forekomsten bør renskes for blokk før eventuell drift settes igang, da en ved dette kan lette driften på den gjenstående kvartsen, eventuelt påvise ny kvarts i bunnen.

Nr. 52. Sagbakken IV.

Forekomsten er en parallellgang til Sagbakken III og drevet som synk i N-enden av gangen. Det står meget pen kvarts igjen i grensene til denne synken som oppgis å være ca. 3 m dyp og har en oval form på ca. 5 x 4 m.

Nr. 3) Lund II	Nr. 8) Skarpholt III
Nr. 10) Toppgruva II	Nr. 11) Olagruva
Nr. 13) Holen	Nr. 14) Vestby
Nr. 15) Fellesgruva	Nr. 16) Setergruva
Nr. 19) Lilleheieråsen	Nr. 25) Gammelsrud I
Nr. 29) Gautestad I	Nr. 32) Stomperud
Nr. 33) Danstorphagen I	Nr. 34) Danstorphagen II
Nr. 36) Grunderud	Nr. 37) Svenskevollen
Nr. 38) Øvre Erte I	Nr. 39) Øvre Erte II
Nr. 40) Øvre Erte III	Nr. 50) Sagbakken II
Nr. 51) Sagbakken III	Nr. 52) Sagbakken IV
Nr. 53) Sagbakken V og	Nr. 56) Nordre Lien.

Innen denne gruppe virker følgende forekomster så positive at NGU vil anbefale videre undersøkelser på disse:

Nr. 10) Toppgruva	Nr. 11) Olagruben (iflg. oppl.)
Nr. 14) Vestby	Nr. 32) Stomperud
Nr. 33) Danstorphagen I	Nr. 39) Øvre Erte II
Nr. 50) Sagbakken II	Nr. 51) Sagbakken III
Nr. 52) Sagbakken IV og	Nr. 53) Sagbakken V.

Gruppe IV. Tvilsomme og negative forekomster.

Denne gruppe omfatter forekomster som har så lite positive anvisninger at videre arbeid ikke kan anbefales.

Følgende forekomster kan henregnes til denne gruppe:

Nr. 7) Skarpholt II	Nr. 17) Bakstefjølåsen
Nr. 18) Lilleheier S	Nr. 20) Lilleheier N
Nr. 21) Bjørnstad	Nr. 22) Rudskogen
Nr. 23) Speiderhytta I	Nr. 24) Speiderhytta II
Nr. 36) Gammelsrud II	Nr. 27) Gammelsrud III
Nr. 30) Gautestad II	Nr. 31) Pålsgruva,
Nr. 35) Danstorphagen III	Nr. 41) Erte glimmerforekomst
Nr. 42) Erteskogen I	Nr. 44) Erteskogen III,
Nr. 45) Erteskogen IV	Nr. 47) Førriisdal
Nr. 48) Toppgruva I	Nr. 54) Sagbakken VI og nr. 55) Fuglesangen.

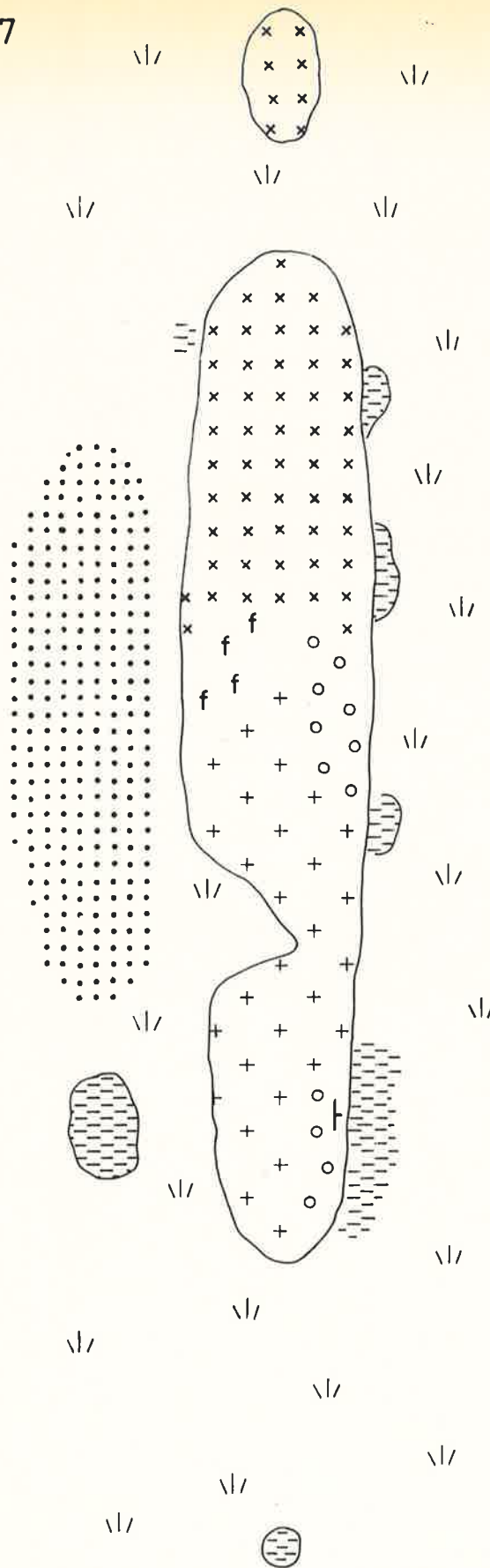
Litteratur.

- Broch, Olaf Anton: "Feltspat IV. Forekomster i Akershus og Østfold øst for Glomma".
NGU nr. 141, Oslo 1934.
- Hysingjord, Jens: Befaring av kvartsförekomst ved Skjøloksen nær Linnekleppen, Rakkestad, Østfold.
NGU rapport nr. 674.
- Hysingjord, Jens: Geologisk undersökelse av kvarts og feltspatforekomster i Rakkestad.
NGU rapport nr. 684.

Ordliste.

Amfibolitt.	Skifrig bergart bestående vesentlig av hornblende og feltspat.
Biotitt.	Mørk glimmer. Ingen anvendelse.
Blotning.	Bart fjell.
Feltspat.	Mineral; det er to hovedtyper av feltspat; kali-natronfeltspat og kalsium-natriumfeltspat. På pegmatittganger drives det hovedsakelig på kali-natriumfeltspat. Anvendes i porselensindustrien.
Gabbro.	Bergart vesentlig bestående av feltspat og pyroksen.
Gneiss.	Stripet eller båndet bergart bestående vesentlig av feltspat, kvarts og glimmer.
Granitt.	Bergart bestående vesentlig av feltspat, kvarts og glimmer, eks. Iddefjordsgranitt.
Heng.	Øvre grense mot sidebergart.
Kvarts.	Mineral, anvendes i glassindustrien; til ferrosilisium etc.
Ligg.	Nedre grense mot sidebergart.
Muskovitt.	Lys glimmer, anvendes bl. a. til elektrisk isolasjonsmateriale.
Pegmatitt.	Meget grovkornet bergart - inneholder vesentlig kvarts, feltspat og glimmer.
Røsking.	Blottlegging av bergart etter bestemt system.
Sidebergart.	Bergart som grenser opp til den beskrevne bergart.
Synk.	Vertikal grube.
Tint.	Småfallen, som oftest ikke drivverdig pegmatitt.

NR.57

TEGNFORKLARING :

- + + Grovkornet pegmatitt
- x x x Småfallen pegmatitt „tint“
- o o Større kvartsmasser
- f f Feltspat
- \ / Overdekke
- ⋯ Jordhaug
- — — Gneis

KVARTS - FELTSPATFOREKOMSTER
SVAET, DEGERNES,
RAKKESTAD HERRED

MÅLESTOKK:

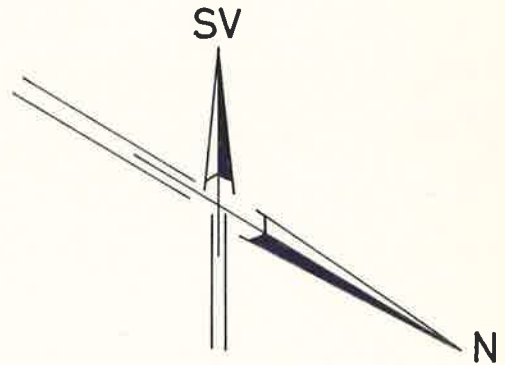
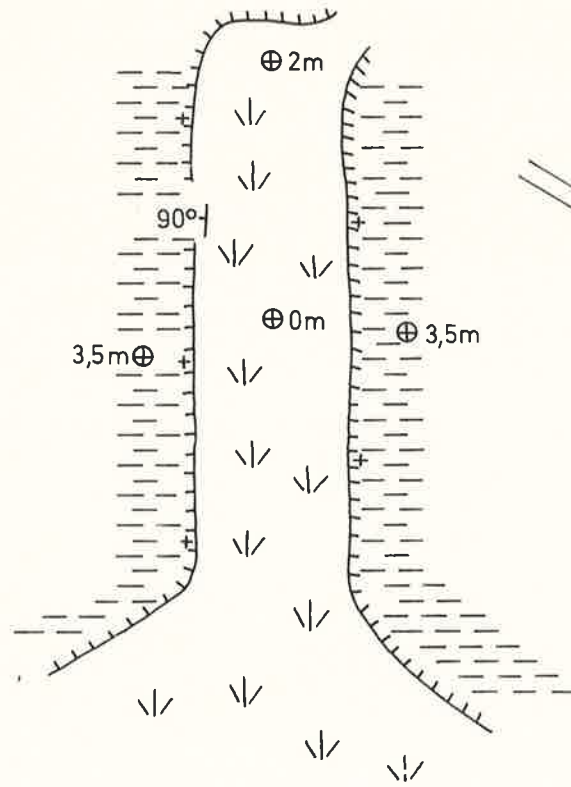
1 : 250

MÅLT	J. H.	
TEGN.	J. H.	JAN.- 70
TRAC.	E. H.	JAN.- 70
KFR.		

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE
TRONDHEIM

TEGNING NR.
828 B - 01

KARTBLAD (AMS)

TEGNFORKLARING:

- + + Pegmatitt
- — Gneiss
- \ / Overdekke
- ⊕ Høydeangivelse

KVARTS- FELTSPATFOREKOMSTER
 VATNEMELLOM II (KASEGRUBEN) DEGERNES
 RAKKESTAD HERRED

MÅLESTOKK:

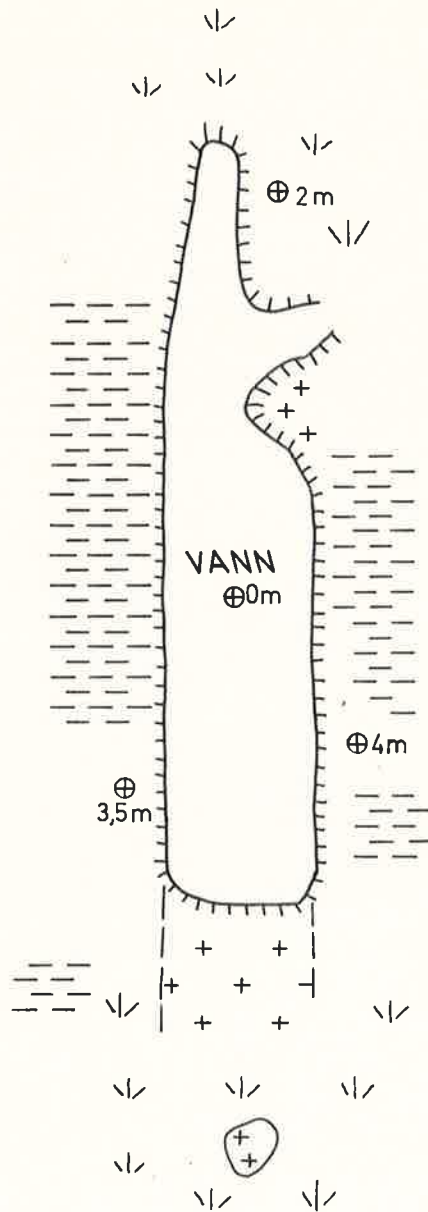
1: 200

MÅLT	J.H.	
TEGN.	J.H.	JAN. 1970
TRAC.	<i>JH</i>	JAN. 1970
KFR.		

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE
 TRONDHEIM

TEGNING NR.
 828 B-02

KARTBLAD (AMS)

TEGNFORKLARING:

- + + Pegmatitt
- — Gneiss
- \ / Overdekke
- ⊕ Høydeangivelse

0 4 12 20m

KVARTS- FELTSPATFOREKOMSTER
 VATNEMELLOM III DEGERNES
 RAKKESTAD HERRED

MÅLESTOKK:
 1:400

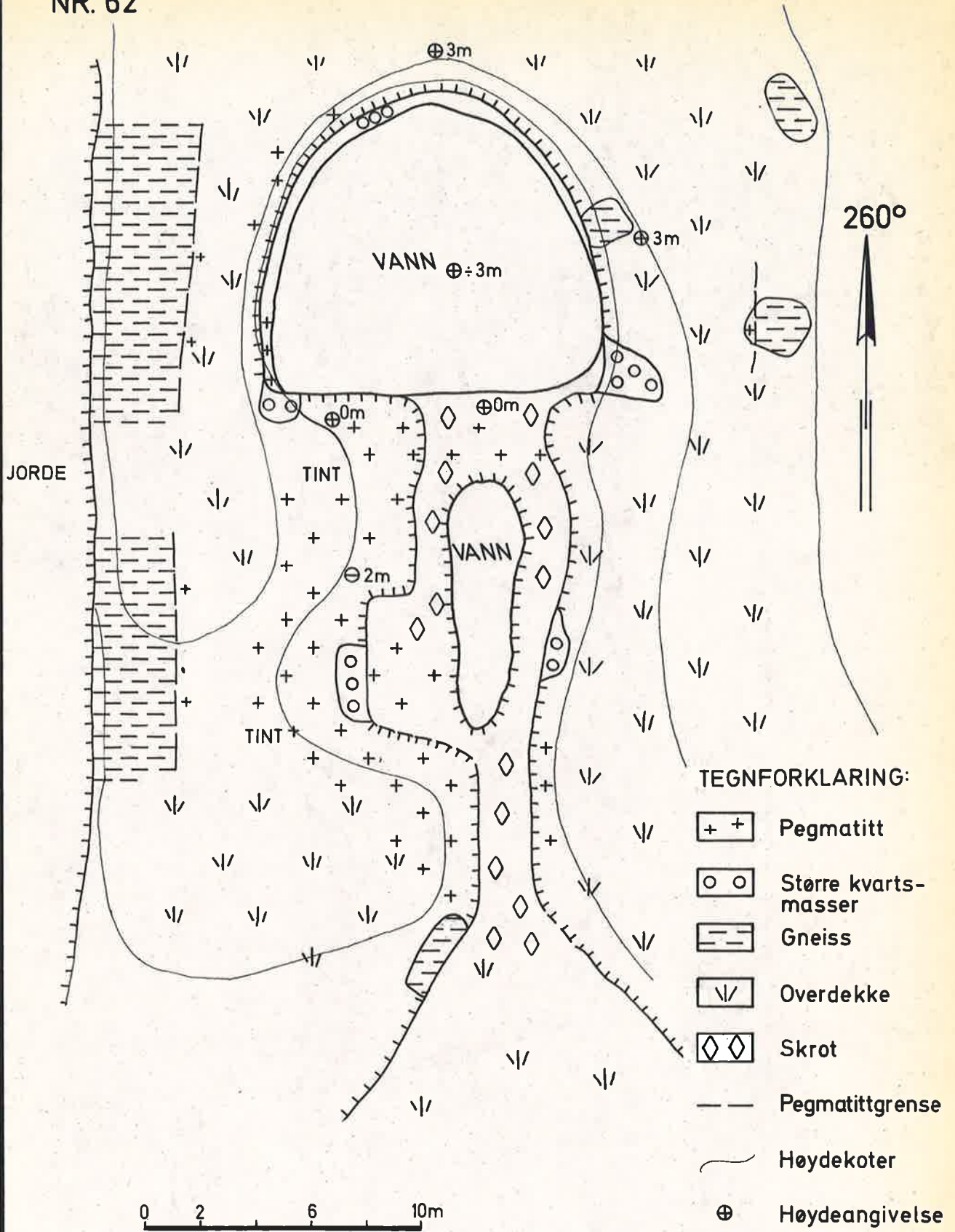
MÅLT	J.H.	
TEGN.	J.H.	JAN. 1970
TRAC.	JP	JAN. 1970
KFR.		

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE
 TRONDHEIM

TEGNING NR.
 828B-03

KARTBLAD (AMS)

NR. 62

TEGNFORKLARING:

- Pegmatitt
- Større kvartsmasser
- Gneiss
- Overdekke
- Skrot
- Pegmatittgrense
- Høydekoter
- Høydeangivelse

KVARTS- FELSPATFOREKOMSTER
ELGUTU I DEGERNES
RAKKESTAD HERRED

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE
TRONDHEIM

MÅLESTOKK:

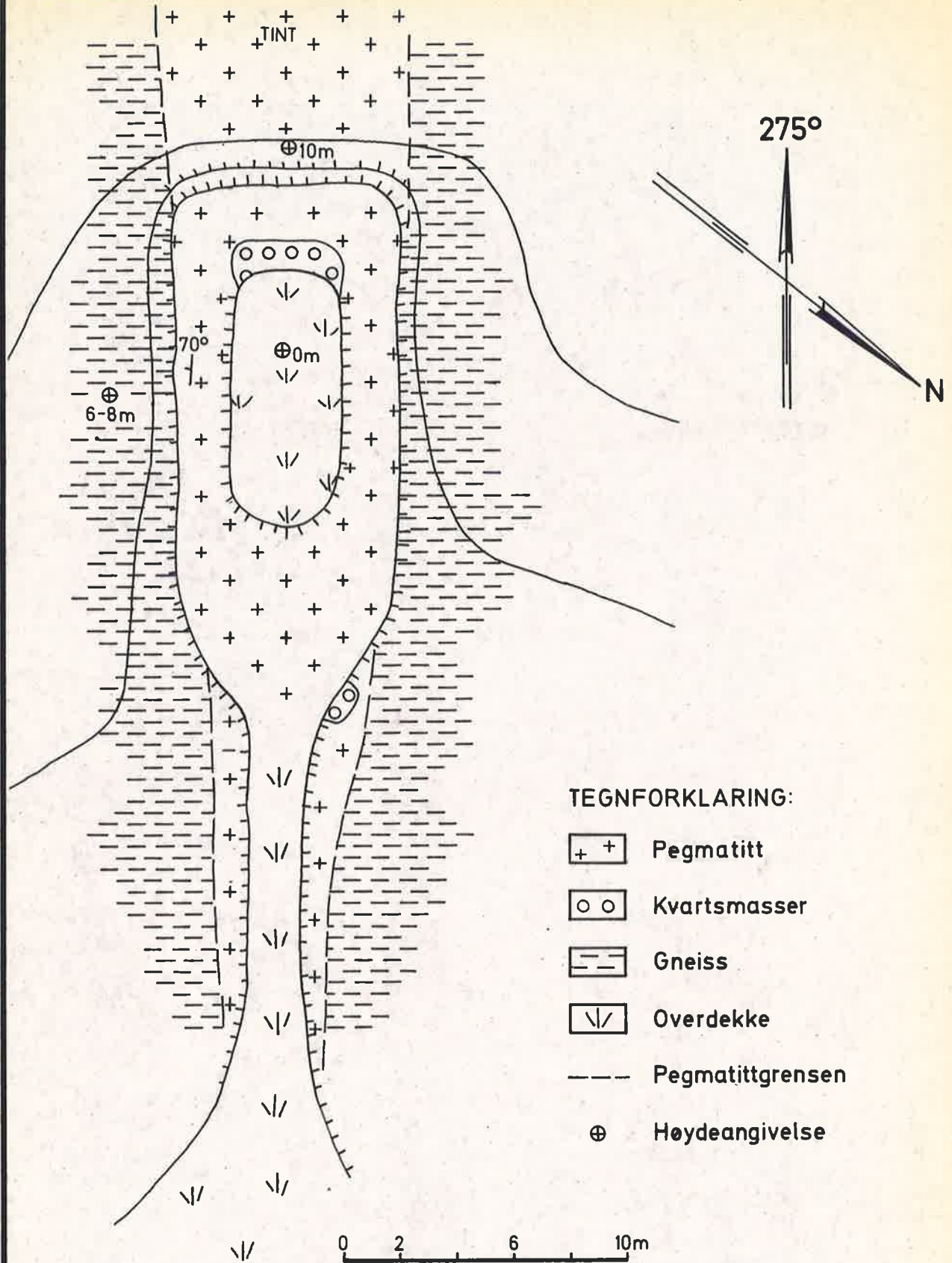
1:200

MÅLT	J.H.	
TEGN.	J.H.	JAN 1970
TRAC.	RP	JAN. 1970
KFR.		

TEGNING NR.
828B-04

KARTBLAD (AMS)

NR. 65

TEGNFORKLARING:

- + + Pegmatitt
- o o Kvartsmasser
- - - Gneiss
- v/v Overdekke
- - - Pegmatittgrensen
- ⊕ Høydeangivelse

KVARTS- FELTSPATFOREKOMSTER
 NORDRE DANGSTORP II
 RAKKESTAD HERRIED

MÅLESTOKK:

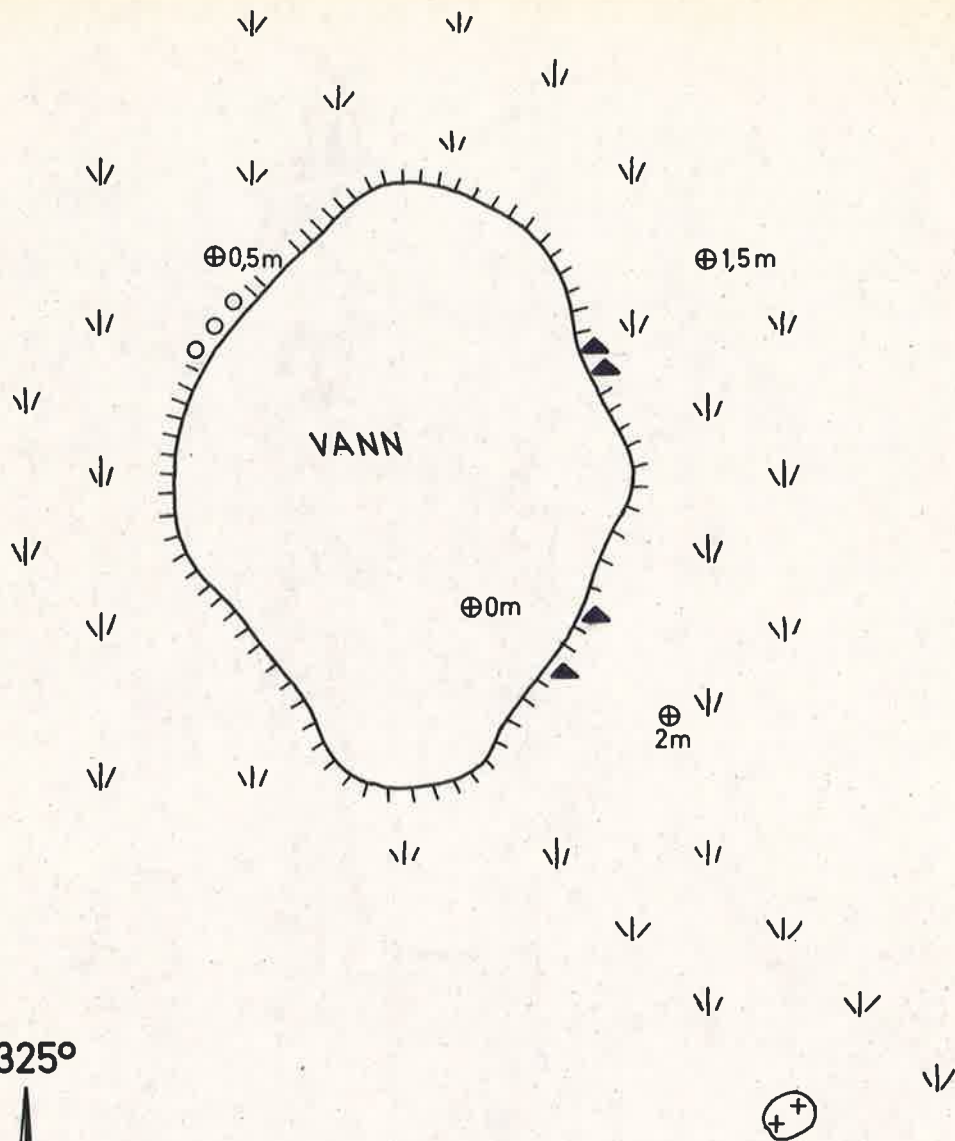
1:200

MÅLT	J.H.	
TEGN.	J.H.	JAN. 1970
TRAC.	JP	JAN. 1970
KFR.		

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE
 TRONDHEIM

TEGNING NR.
 828B-05

KARTBLAD (AMS)

325°

TEGNFORKLARING:

- Kvarts
- Feltspat
- Tint
- Overdekke
- Høydeangivelse

KVARTS- FELTSPATFOREKOMSTER
 NORDRE DANGSTORP III
 RAKKESTAD HERRED

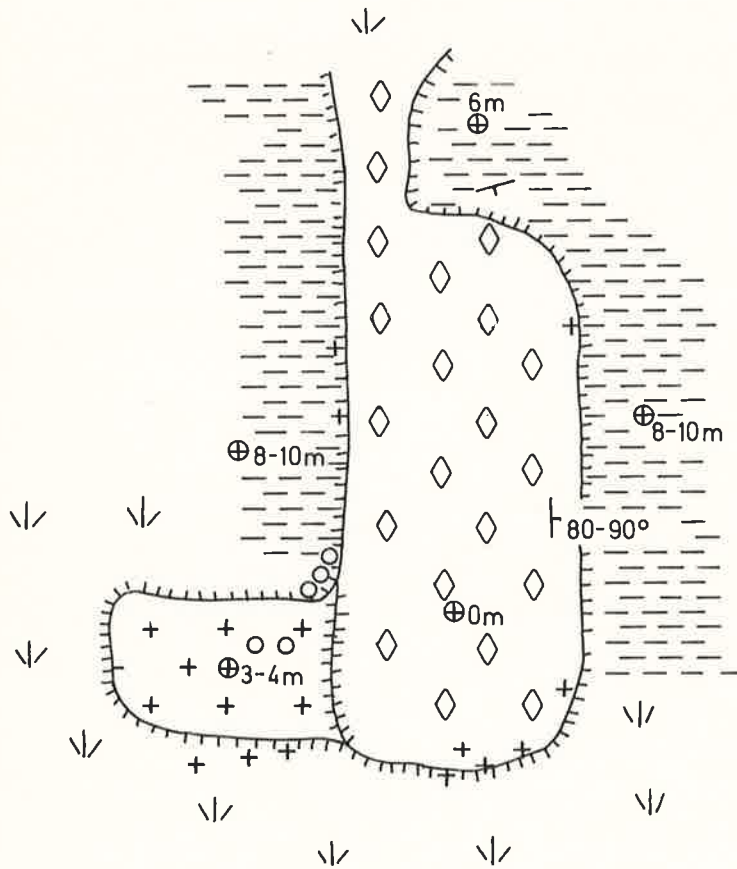
MÅLESTOKK:

MÅLT	J.H.	
TEGN.	J.H.	JAN. 1970
TRAC.	<i>JP</i>	JAN. 1970
KFR.		

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE
 TRONDHEIM

TEGNING NR.
 828B-06

KARTBLAD (AMS)

TEGNFORKLARING:

- + + Pegmatitt vesentlig tint
- o o Kvartermasser
- - - Gneiss
- \ / Overdekke
- ◇ ◇ Skrot
- ⊕ Høydeangivelse

KVARTS- FELTSPATFOREKOMSTER
 ENG BRUDD, DEGERNES
 RAKKESTAD HERRED

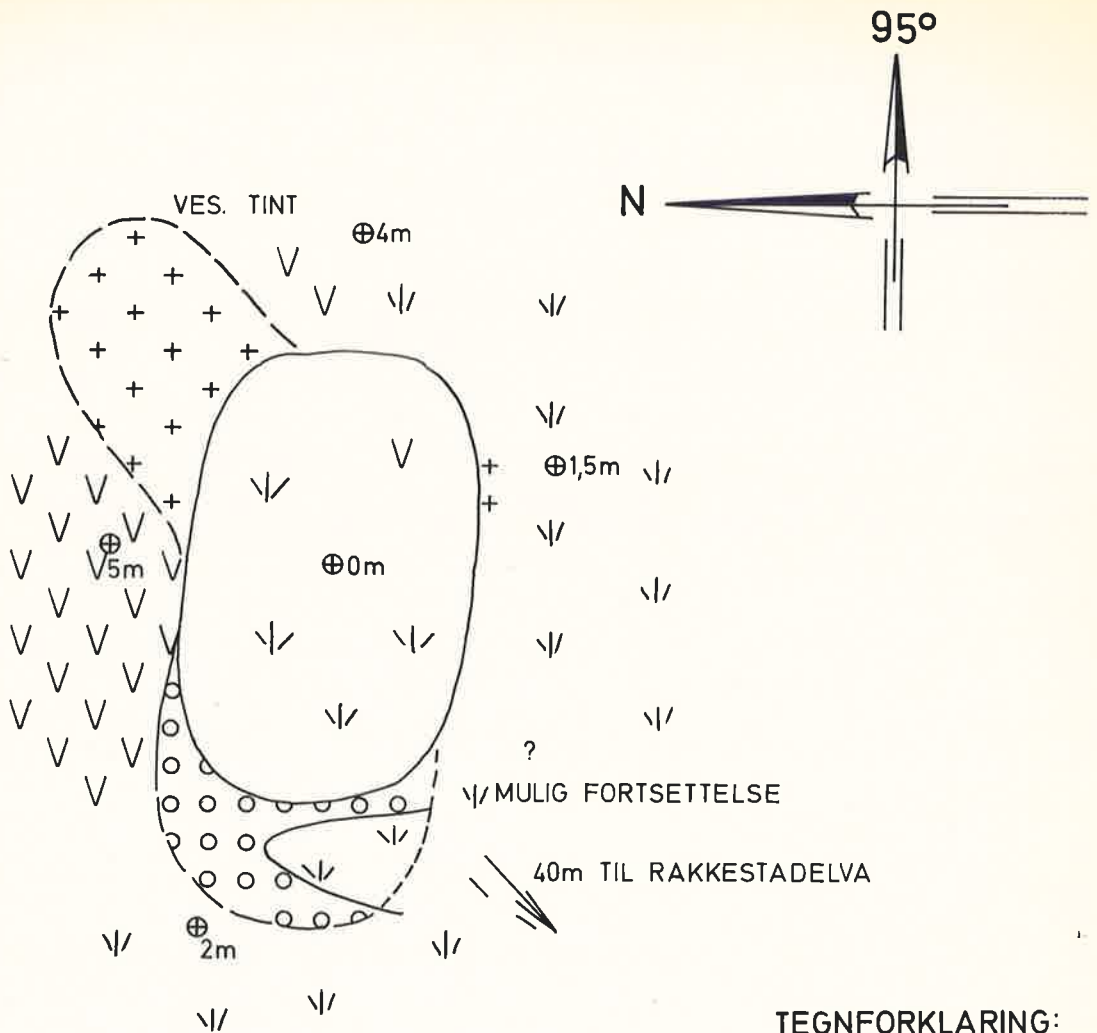
MÅLESTOKK:
 1:200

MÅLT	J.H.	
TEGN.	J.H.	JAN. 1970
TRAC.	J.P.	JAN. 1970
KFR.		

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE
 TRONDHEIM

TEGNING NR.
 828B-07

KARTBLAD (AMS)

TEGNFORKLARING:

- + + Tint
- o o Kwarts
- V V Amfibolitt
- ∕∕ Overdekke
- ⊕ Høydeangivelse

KVARTS - FELTSPATSPATFOREKOMSTER
GRINELAND
RAKKESTAD HERRED

MÅLESTOKK:

1:100

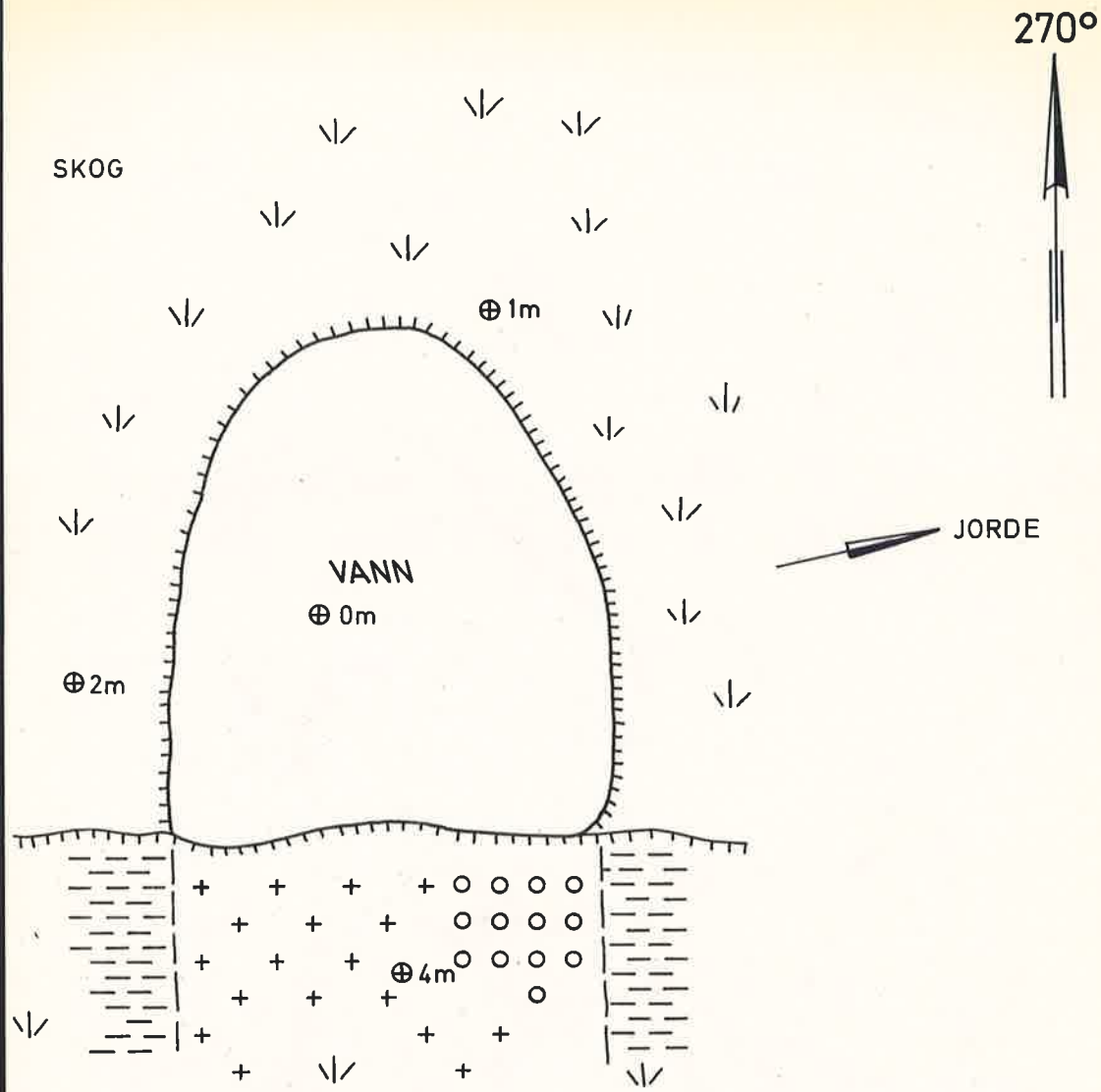
MÅLT	J.H.	
TEGN.	J.H.	JAN. 1970
TRAC.	<i>JP</i>	JAN. 1970
KFR.		

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE
TRONDHEIM

TEGNING NR.
828 B-08

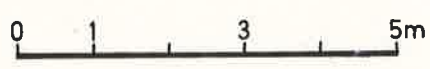
KARTBLAD (AMS)

NR. 71

TEGNFORKLARING:

- + + Pegmatitt ves. tint
- ○ Kvarts
- — Gneiss
- V / Overdekke
- ⊕ Høydeangivelse

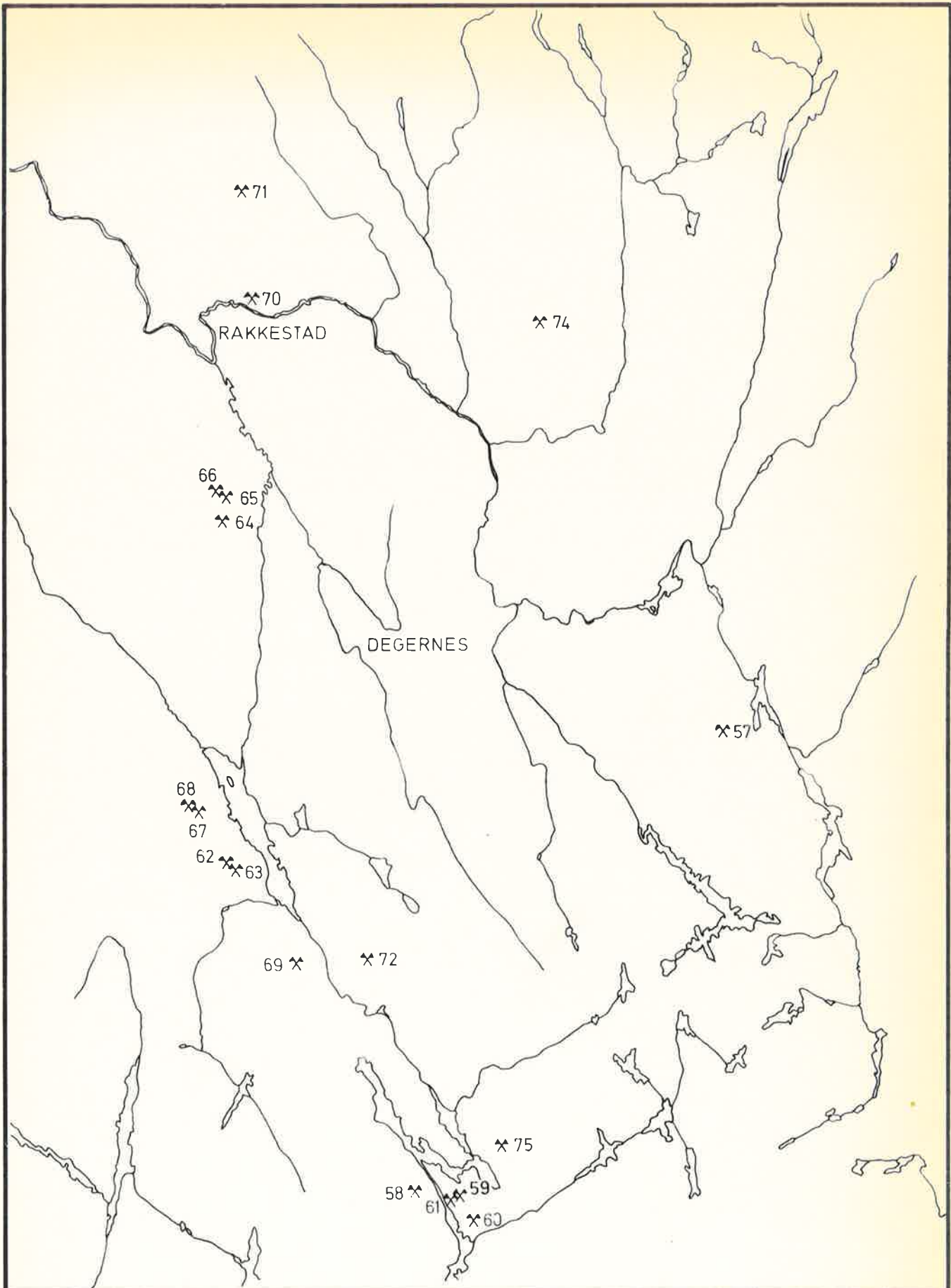

KVARTS- FELTSPATFOREKOMSTER
HASLEM
RAKKESTAD HERRED

MÅLESTOKK: 1:100	MÅLT	J.H.	
	TEGN.	J.H.	JAN. 1970
	TRAC.	<i>JH</i>	JAN. 1970
	KFR.		

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE
TRONDHEIM

TEGNING NR. 828B-09	KARTBLAD (AMS)
-------------------------------	----------------

RAKKESTAD KOMMUNE
 KVARTS- FELTSPATFOREKOMSTER I
 RAKKESTAD HERRED

MÅLESTOKK: 1:100000	MÅLT	JH.	
	TEGN.	JH.	JAN 1970
	TRAC.	JP	JAN 1970
	KFR.		

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE
 TRONDHEIM

TEGNING NR. 828B-10
 KARTBLAD (AMS)